

*Kateryna Vashyst, Sumy State University,
Postgraduate student,
the Faculty of Foreign Languages
and Social Communication
E-mail: kateryna.medvid@gmail.com*

Word Creation Trends in Communicative Space of the 21st Century

Abstract: The communicative space of today tends to compress and save language means, to verbal modifications that lead to semantic mobility and change the axiological nature of lexical units. The analysis of the media discourse, in particular the advertising discourse, proves that modern language systems are influenced by English word-formation processes, especially the lexical contamination / blending process, that causes innovations not only in the lexical layer of the English language.

Keywords: lexical contamination, hybrid, blend, telescopic unit, semantic component

*Катерина Вашист, Сумський державний університет,
аспірант факультету іноземної філології
та соціальних комунікацій
E-mail: kateryna.medvid@gmail.com*

Тенденції вербоутворень у комунікативному просторі XXI століття

Анотація: Комунікативний простір сьогодення тяжіє до компресії, економії мовних засобів, вербальних модифікацій, що приводять до семантичної мобільності та зміни аксіологічного характеру лексичних одиниць. Аналіз дискурсу ЗМІ, зокрема рекламного дискурсу, доводить, що сучасні мовні системи знаходяться під впливом англійських словотворчих процесів, особливо процесу лексичної контамінації / блендингу, який приводить до інновацій не тільки в лексичному прошарку англійської мови.

Ключові слова: лексична контамінація, гібрид, бленд, телескопічна одиниця, семантичний компонент

Швидкоплинність сучасного існування з його постійним, безперервним прагненням до прискорення всіх життєвих процесів, звільнення від норм не міг не позначитися на стані мовної системи, особливістю якої є тяжіння до компресії, до економії мовних засобів, до змін аксіологічного характеру вербоутворень. Дослідження рекламних текстів як складової сучасного комунікативного простору привертає особливу увагу лінгвістів. Постійний

зростаючий інтерес сучасної лінгвістики до словотворення пояснюється тим, що слово є центральною одиницею соціальної комунікації.

Екстралінгвальні фактори, зокрема прагнення рекламодавця виражатися яскраво та живо, привернути увагу до реклами тієї чи іншої продукції як посередника соціальної комунікації, слугують основними чинниками виникнення контамінованих / гібридних / телескопічних одиниць в англійській мові – однієї з найбільш аналітичних сучасних мов, що в свою чергу спричиняє поширення цих лексичних одиниць через рекламний дискурс у всіх мовах світу.

Поставлена **мета** дослідження – визначити місце лексичної контамінації у вербокративній системі сучасної англійської мови – передбачає вирішення конкретних **завдань**: ідентифікувати поняття «лексична контамінація» / «телескопія» / «блендинг», визначити частоту вживання різних телескопічних словотворчих моделей лексичних одиниць, виявити екстралінгвістичні чинники їх появи на тлі дискурсу ЗМІ, зокрема в рекламних текстах.

У зв'язку з ідентифікацією природи контамінації виникають питання:

- про те, на якому рівні існує це явище – мовному чи мовленнєвому;
- про співвідношення результатів контамінації з літературною нормою;
- про те, чи є контамінація руйнівним явищем, джерелом мовленнєвих помилок.

Сутність лексичної контамінації полягає у словотворчій та прагматично-стилістичній функціях. Лексична контамінація відображає головну особливість формування концептів, наявність взаємозв'язку між двома або більше вихідними концептами [1]. Зміна формальної сторони вихідного слова виникає у результаті усвідомленого або неусвідомленого прагнення людей знайти нові засоби номінації референтів, створити конотативне найменування для існуючого феномена.

Поява в сучасній англійській мові таких слів, як англ. *brunch* = *breakfast* + *lunch*, “*late breakfast*”, *toytoon* = *toy* + *cartoon*, “*an animated cartoon for children featuring characters of which models can be bought as toys*”, *affluenza* = *affluent* + *influenza*, “*condition of feeling guilty, bored, lacking motivation among wealthy people*”, *dallymony* = *dalliance* + *alimony*, “*an allowance paid by order of the court to one partner in a former relationship by the other partner whose professions of affection and announced intentions have been established as insincere*” [2] та інших є результатом одного з найбільш неординарних і складних словотворчих процесів, коли відбувається злиття усічених основ двох або більше лексичних одиниць [3, с. 97]. Свіжість, несподіванка і милозвучність слів-гібридів може продукувати навіть гумористичний ефект. Прагнення до стислості, високої інформативності висловлення пояснює надзвичайну популярність використання одиниць досліджуваного типу в засобах масової інформації, рекламі та розмовній мові. Значення нового слова-гібрида повністю або частково суміщає значення вхідних у нього структурних компонентів, наочно ілюструючи прояв принципу економії мовних зусиль (англ. *edutainment* = *education* + *entertainment*, “*a TV programme designed to educate and entertain*” [2]). Компоненти гібридного слова, які скорочуються у похідних словах, концентрують його зміст. В скорочених елементах слова типу англ. *para-* (*parachute*), *-tron* (*electron*), *-thon* (*marathon*), *cine-* (*cinema*) виникає переосмислення якоїсь частини слова, перенесення значення, вираженого цілим словом, на «уламок» складного слова [4, с. 7].

Цей процес, як зазначає І. Р. Гальперін, пов'язаний із «закладеною в мові здатністю словотворчої морфемі означати більше, аніж потрібно» [5, с. 146]. Оскільки основою для створення таких слів є існуючі слова або морфемі, то така інновація як структурно, так і семантично пов'язана з морфемами або словами, які слугували базою для її утворення. Значення нового слова обумовлене смисловими відношеннями між новоутворенням і його основними елементами. Наявність парадигм телескопічних слів із

регулярно повторюваним в них спільним компонентом приводить до відриву цього «уламку» від похідного слова і отримання семантичної самостійності. Наприклад, елемент *-thon* відірвався від слова «*marathon*», але в інших словах може приймати значення цілого похідного слова. Повторювання цього елемента в таких словах, як англ. *telethon* = *television* + *marathon* (телемарафон), *talkathon* = *talk* + *marathon* (безкінечні розмови), свідчить про те, що цей елемент придбав статус морфеми [6]. В області термінології багато морфем мають подібне походження: *quasi-*, *multi-*, *para-*, *poly-*, *extra-*, *heter-*, *-ologist*, *-oid*, etc.

У сучасній англійській мові використання телескопічних одиниць регламентовано конкретним дискурсом. Комплексний підхід до вивчення структурно-семантичних і прагматично-функціональних характеристик телескопічних одиниць об'єктивується також характером дискурсу.

У парадигмі сфер людської діяльності найбільш часто використання слів-гібридів спостерігається саме в засобах масової інформації і рекламі зокрема. На часі більшість засобів масової інформації, телебачення, радіо, газети і журнали потребують реклами, яка представляє як сферу практичної діяльності, так і сферу вербальної та невербальної комунікації. Значний інтерес представляють прагмоніми, що позначають деякі продукти дитячого харчування: англ. *bubblicious* = *bubble* + *delicious* (жувальна гумка «Bubble gum» з різними смаковими добавками); *chocice* = *chocolate* і *ice* (морозиво «Чокайс» в шоколадній глазури) [7]. Слова-гібриди використовуються на позначення нових різновидів газет і журналів, наприклад: англ. *fanzine* = *fan* + *magazine*, журнал для фанатів; *scanword* = *Scandinavian* + *crossword*, сканворд, створений для аматорів розгадування даного виду кросвордів [7]. Працівники телебачення активно використовують наступні телескопічні слова: англ. *docudrama* = *documentary* + *drama*, документальна драма; *faction* = *fact* + *fiction*, художня література на документальній основі; *infotainment* = *information* + *entertainment*, музично-інформаційна програма; *sellathon* = *sell* + *marathon*, телеаукціон / телепрограма, повністю присвячена рекламі

товару [7; 8; 9]. Англomовні журнали і телебачення використовують подібні слова на позначення подружніх пар: англ. *TomKat* = *Tom Cruise* + *Kate Holmes*; *Bennifer* = *Ben Afflek* + *Jennifer Lopez*; *Brangelina* = *Brad Pitt* + *Angelina Jolie* [8; 9].

Відомий письменник Дж. Прістлі придумав назву для людей (потенційних жертв реклами, довірливої публіки, що слухає комерційні радіо- і телепрограми) – *admass* (*advertisement* «реклама» + *mass* «маси, публіка»). Працівників рекламних агенств називають також *admen* (*advertisement* + *men*) [2].

Телескопія, складний з точки зору формальної і функціональної організації процес, являє собою одне зі спірних і разом з тим недостатньо вивчених явищ, що викликають у мовознавстві безперечний інтерес. З одного боку, серйозність телескопічного словотворення викликає сумніви; поява телескопічних одиниць обумовлена оціночними відношенням творців інновацій. З іншого боку, лінгвісти визнають загальномовний статус телескопії і її зростаючу значимість. Аналіз метамови свідчить про те, що жоден із класів слів, який існує у мові, не має стільки термінологічних позначень, як клас гібридних одиниць. Причиною появи численних термінів стала відсутність чітких критеріїв віднесення лексичних одиниць до телескопічних утворень, відсутність ретельного і всебічного дослідження їх специфічних особливостей, що визначило різне розуміння сутності словотворчого явища. Неоднозначне розуміння сутності лексичної гібридизації обумовлюється і різними підходами дослідників до вивчення феномена. Представники формального підходу надають перевагу формі (характеру усичення вихідних компонентів) телескопічної одиниці, залишаючи осторонь значення. Представники формально-семантичного підходу, розглядають не тільки план вираження телескопічної одиниці, але й план змісту. Аналіз алонімів термінів явища, що досліджується, а також аналіз семантичної дистантності їх дефініцій доводить, що найбільш придатними термінологічними номінаціями є *hybrid* та *blend* [10].

Висновки. Контамінація розглядається як самостійний словотворчий спосіб в англійській мові, що представляє собою злиття двох / більше усічених основ або слів, злиття повного слова / основи з усіченим, в результаті цього процесу утворюється нове слово – гібридна одиниця / бленд, яка повністю або частково суміщає значення вхідних в неї структурних компонентів. Самостійність телескопічного словотворення підтверджується унікальністю структурно-семантичних і функціональних особливостей досліджуваних одиниць – лексичних одиниць з обов'язковим, як мінімум одним фрагментарним елементом, з певним маргінальним зв'язком на межі морфем і корелюючими функціональними відношеннями компонентів.

Екстралінгвальні фактори детермінують утворення гібридних одиниць для позначення нових предметів, явищ, з метою реалізації мовної економії, експресії, новизни, милозвучності та аксіологічного ефекту, що має бути притаманним рекламним текстам, завданням яких є отримання перлокутивного ефекту. Лексичні бленди використовуються для посилення прагматичної спрямованості, збільшення впливу на адресата.

Значне збільшення кількості лексичних блендів на сторінках англійської преси та реклами за останні кілька років дозволяє розглядати феномен їх створення як прояв гнучкості та рухливості мови у відповідь на потреби сучасного світу. Феномен контамінації реалізується у трьох модусах: 1) комунікативної поведінки, 2) мовлення та 3) мови.

Структурно-семантичне дослідження контамінації та її статистичний аналіз доводять, що в сучасній англійській мові існує величезний прошарок гібридних одиниць, а також свідчить про те, що сучасні словотворчі процеси виходять за рамки сталих норм і приводять до їх руйнації. Сучасні процеси словотворення відбуваються не тільки і не стільки на рівні морфології, скільки на рівні семантичних зсувів, а також торкаються інших рівнів мовної системи, зокрема фонологічних процесів, і більш того, когнітивних процесів, що створюють інновації в лексичному прошарку і очікують на подальші дослідження.

Список літератури

1. Зацний Ю. А., Пахомова Т. О. Мова і суспільство: Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. – Запоріжжя: ЗДУ, 2001. – 243 с.
2. Зацний Ю. А., Янков А. В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 360 с.
3. Хрущева О. А. Блендинг в системі словообрання // Вестник Оренбургского государственного университета. Серия Языкознание. – 2009. – №11 (105). С. 95-101.
4. Tomaszewicz Ewa. Novel words with final combining forms in English. A case for blends in word formation // Poznan Studies in Contemporary Linguistics, 44 (3), 2008, pp. 363-378.
5. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка. – Москва, 1977. – 325с.
6. Лашкевич О. М. Семантика слов-слитков в современном английском языке. – [режим доступа]: http://www.vestnikudsu.ru/files/origins|_articles/vvu_05_5.2_16.
7. New York Magazine. – [режим доступа]: <http://nymag.com/>.
8. The Mirror. – [режим доступа]: <http://www.mirror.co.uk/>.
9. The Times. – [режим доступа]: <http://www.thetimes.co.uk/tto/news/>.
10. Медвідь К. М., Швачко С. О. Лексична контамінація в сучасній англійській мові. – [режим доступа]: http://www.vuzlib.com.ua/articles/book/27656-Leksichna_kontaminacija_v_s/1.html